

El cas "espacial"

Un adjectiu com ara espacial que vol dir «referent o relatiu a l'espai», és encara capaç de desvetllar suspicàcies i reserves, com si fos un calc del castellà. Es considera solament que en català és espai i en castellà «espacio» i s'arriba fàcilment a la conclusió que hauríem de dir «espaial» en lloc de espacial. S'hi arriba fàcilment però per un camí erroni.

Espacial mot correcte del tot, no és un castellanisme sinó un llatinisme. Dit d'una altra manera, no és cap derivat de espai —ni de «espacio»— sinó un pseudo-derivat, obtingut directament del llatí escrit, cosa que explica la seva forma, idèntica a la del castellà —que l'ha obtinguda pel mateix procediment— i, per simple coincidència, idèntica també a la que hauria pogut resultar per derivació a partir del nom castellà. Els adjectius obtinguts d'aquesta manera són nombrosos a totes les llengües romàniques i només cal aturar-se a considerar-los perquè no sobti la forma que pugui revestir cap d'ells. Una gran majoria revesteixen una forma a cops tan allunyada dels diversos noms neollatins que hom només els hi relaciona pel significat, i ningú no té la temptació de pensar que puguin provenir del calc de la forma d'una altra llengua. Per exemple: aquós (aigua), auricular (orella), ocular (ull), pectoral (pit), lacustre (llac), lingual (llengua), nocturn (nit), etc. Però no cal pensar que formes com ara espacial, fabulós, cerebral i labial hagin d'ésser castellanismes, per la raó que puguin semblar derivats de «espacio», «fábula», «cerebro» i «labio», de la mateixa manera que no pensem que els adjectius del castellà «nasal», «fèrreo», «farináceo» i «fumifero» provinguin del català, encara que es relacionin fàcilment amb nas, ferro, farina i fum.

ALBERT JANE